

Metoda konečných prvků

Stěna – rovinný problém

Ing. Petr Lehner

Co se dnes dozvíte?

Odvození pro rovinný problém – stěny.

Hlavní napětí.

Analýza stěny pomocí Ansys.

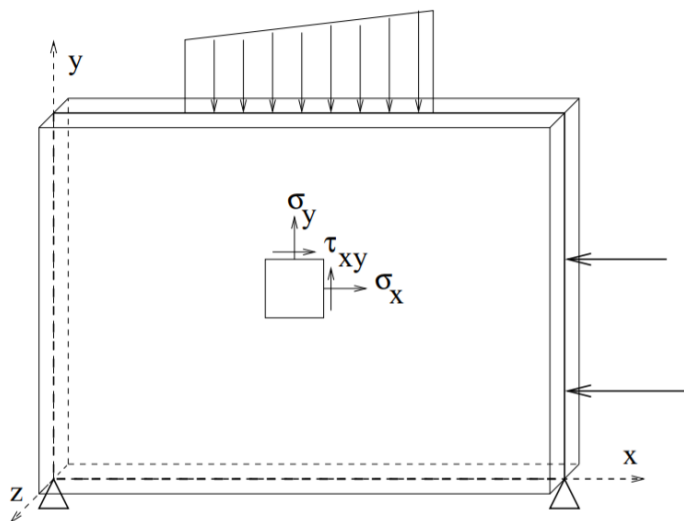
Rozdíly při různém nastavení.

Betonové stěny, na co si dát pozor.

Rovinný problém - typy

- Řešíme plošné konstrukce v jejich střednicové rovině.

Rovinná napjatost

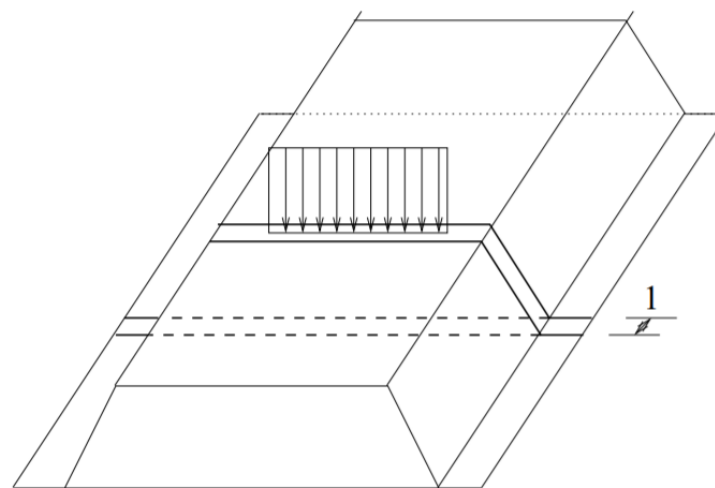

$$\varepsilon = \{\varepsilon_x, \varepsilon_y, \varepsilon_z, \gamma_{xy}\}^T$$

Konstrukce se **může** volně deformovat ve směru osy Z – v této ose máme **nenulové** deformace.

$$\sigma = \{\sigma_x, \sigma_y, \tau_{xy}\}^T$$

Rovinná deformace

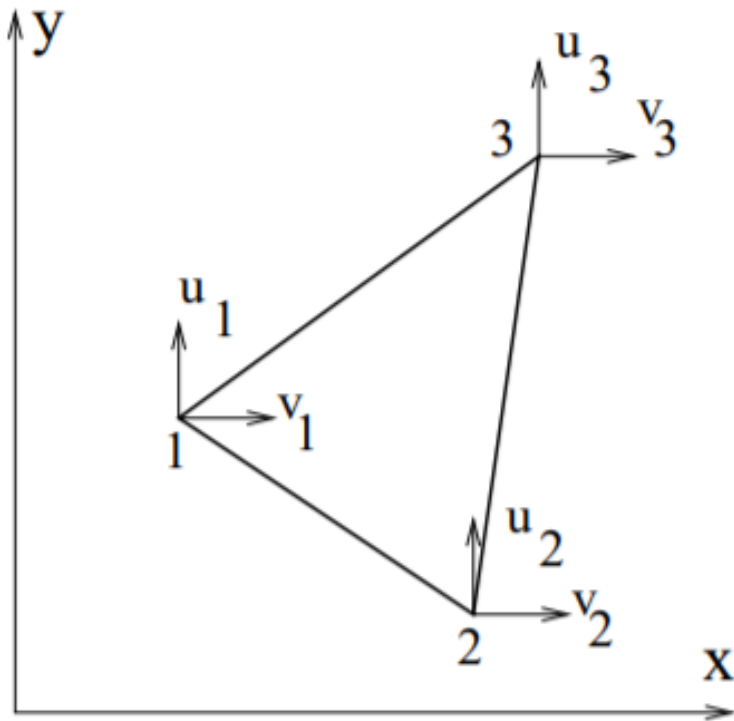
$$\varepsilon = \{\varepsilon_x, \varepsilon_y, \gamma_{xy}\}^T$$

Konstrukce se **nemůže** volně deformovat ve směru osy Z – v této ose máme **nenulové** napětí.

$$\sigma = \{\sigma_x, \sigma_y, \sigma_z, \tau_{xy}\}^T$$

Rovinný problém – odvození (1)

- 3-uzlový prvek

$$\{u_1, v_1, u_2, v_2, u_3, v_3\}^T$$

$$\varepsilon_x = \frac{\partial u}{\partial x}, \quad \varepsilon_y = \frac{\partial v}{\partial y},$$

$$\gamma_{xy} = \frac{\partial u}{\partial y} + \frac{\partial v}{\partial x}$$

Maticově ($\varepsilon = \partial^T \mathbf{u}$):

$$\begin{Bmatrix} \varepsilon_x \\ \varepsilon_y \\ \gamma_{xy} \end{Bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{\partial}{\partial x} & 0 \\ 0 & \frac{\partial}{\partial y} \\ \frac{\partial}{\partial y} & \frac{\partial}{\partial x} \end{bmatrix} \begin{Bmatrix} u \\ v \end{Bmatrix}$$

Rovinný problém – odvození (2)

- Fyzikální rovnice pro rovinnou napjatost

$$\sigma_x = \frac{E}{1 - \mu^2} (\varepsilon_x + \mu \varepsilon_y)$$

$$\sigma_y = \frac{E}{1 - \mu^2} (\varepsilon_y + \mu \varepsilon_x)$$

$$\tau_{xy} = \frac{E}{2(1 + \mu)} \gamma_{xy}$$

Maticově ($\boldsymbol{\sigma} = \mathbf{D} \boldsymbol{\varepsilon}$):

$$\begin{Bmatrix} \sigma_x \\ \sigma_y \\ \tau_{xy} \end{Bmatrix} = \frac{E}{1 - \mu^2} \begin{bmatrix} 1 & \mu & 0 \\ \mu & 1 & 0 \\ 0 & 0 & \frac{1}{2}(1 - \mu) \end{bmatrix} \begin{Bmatrix} \varepsilon_x \\ \varepsilon_y \\ \gamma_{xy} \end{Bmatrix}$$

Rovinný problém – odvození (3)

- Fyzikální rovnice pro rovinnou deformaci

$$\sigma_x = \frac{E}{(1 + \mu)(1 - 2\mu)} [(1 - \mu) \varepsilon_x + \mu \varepsilon_y]$$

$$\sigma_y = \frac{E}{(1 + \mu)(1 - 2\mu)} [\mu \varepsilon_x + (1 - \mu) \varepsilon_y]$$

$$\tau_{xy} = \frac{E}{(1 + \mu)(1 - 2\mu)} \gamma_{xy} \frac{1}{2}(1 - \mu)$$

Maticově ($\sigma = \mathbf{D} \varepsilon$):

$$\begin{Bmatrix} \sigma_x \\ \sigma_y \\ \tau_{xy} \end{Bmatrix} = \frac{E}{(1 + \mu)(1 - 2\mu)} \begin{bmatrix} 1 - \mu & \mu & 0 \\ \mu & 1 - \mu & 0 \\ 0 & 0 & \frac{1}{2}(1 - \mu) \end{bmatrix} \begin{Bmatrix} \varepsilon_x \\ \varepsilon_y \\ \gamma_{xy} \end{Bmatrix}$$

Rovinný problém – odvození (4)

Aproximace neznámých uzlových posunutí:

$$u(x, y) = a_1 x + a_2 y + a_3$$

$$v(x, y) = a_4 x + a_5 y + a_6$$

Maticově ($\mathbf{u} = \mathbf{U} \mathbf{a}$):

$$\begin{Bmatrix} u \\ v \end{Bmatrix} = \begin{bmatrix} x & y & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & x & y & 1 \end{bmatrix} \begin{Bmatrix} a_1 \\ a_2 \\ a_3 \\ a_4 \\ a_5 \\ a_6 \end{Bmatrix}$$

Rovinný problém – odvození (5)

$$\boldsymbol{\varepsilon} = \mathbf{B} \mathbf{a} \quad \left\{ \begin{array}{c} \varepsilon_x \\ \varepsilon_y \\ \gamma_{xy} \end{array} \right\} = \begin{bmatrix} \frac{\partial}{\partial x} & 0 \\ 0 & \frac{\partial}{\partial y} \\ \frac{\partial}{\partial y} & \frac{\partial}{\partial x} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x & y & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & x & y & 1 \end{bmatrix} \left\{ \begin{array}{c} a_1 \\ a_2 \\ a_3 \\ a_4 \\ a_5 \\ a_6 \end{array} \right\}$$

Potenciální energie soustavy:

$$\Pi = \frac{1}{2} \int_V \boldsymbol{\varepsilon}^T \mathbf{D} \boldsymbol{\varepsilon} dV - \int_V \mathbf{X}^T \mathbf{r} dV - \int_S \mathbf{p}^T \mathbf{r} dS.$$

Po dosazení za $\boldsymbol{\varepsilon}$ a vytknutí $\mathbf{r}$:

$$\Pi = \frac{1}{2} \mathbf{r}^T \int_V \mathbf{S}^{-1T} \mathbf{B}^T \mathbf{D} \mathbf{B} \mathbf{S}^{-1} dV \mathbf{r} - \int_V \mathbf{X}^T dV \mathbf{r} - \int_S \mathbf{p}^T dS \mathbf{r}.$$

Rovinný problém – odvození (6)

Aplikací Lagrangeova variačního principu ($\partial \Pi = \min.$)

$$\mathbf{K} \mathbf{r} = \mathbf{F},$$

kde $\mathbf{K}$ . . . matice tuhosti konečného prvku:

$$\mathbf{K} = \int_V \mathbf{S}^{-1T} \mathbf{B}^T \mathbf{D} \mathbf{B} \mathbf{S}^{-1} dV,$$

$\mathbf{F}$ . . . zatěžovací vektor konečného prvku:

$$\mathbf{F} = - \int_V \mathbf{X}^T dV - \int_S \mathbf{p}^T dS.$$

Hlavní napětí

Vypočte se z normálových a smykového napětí v rovině:

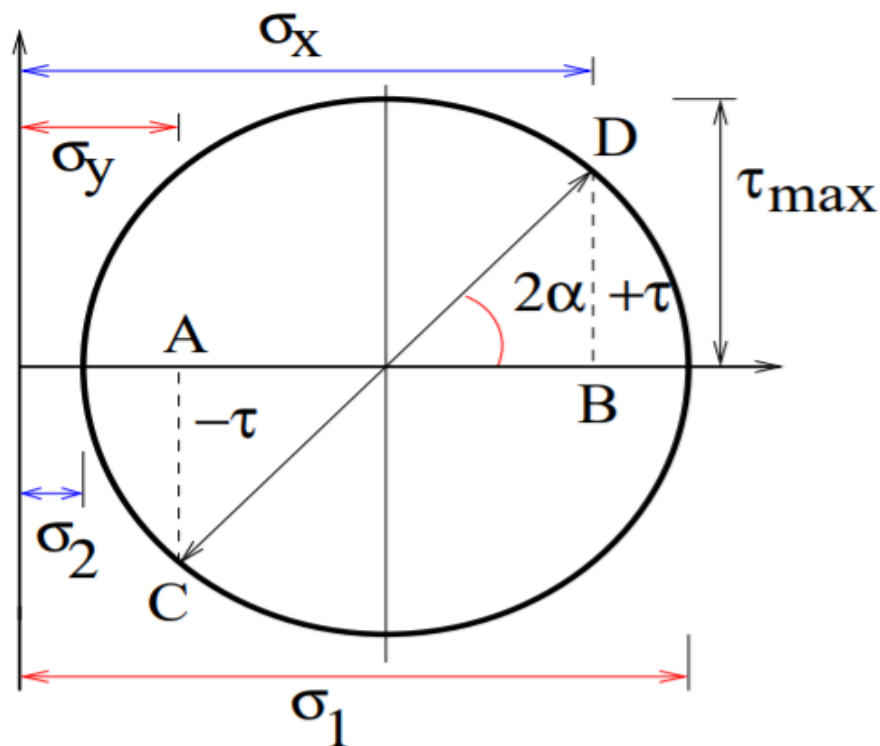
$$\sigma_{1,2} = \frac{1}{2} \left[(\sigma_x + \sigma_y) \pm \sqrt{(\sigma_x - \sigma_y)^2 + 4 \tau_{xy}^2} \right]$$

extrémní napětí vztažené k určitému úhlu – slouží např. k návrhu výztuže.

Mohrona kružnice:

(vyjadřuje geometrickou

závislost hlavní napětí)

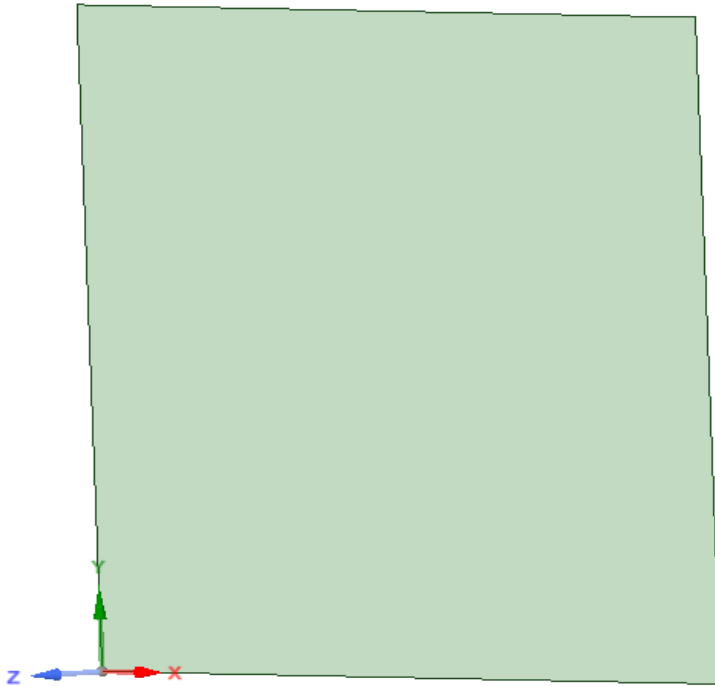

Ansys – analýza stěny – geometrie

Stěna 4 x 3 m, beton, tl. 150 mm

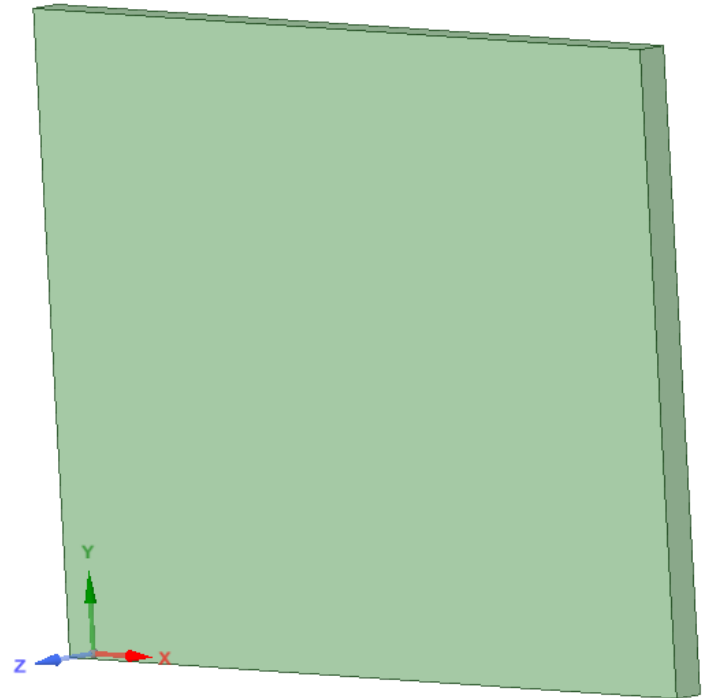
2D prvky

surface = plocha

3D prvky

solid = objem

Ansys – analýza stěny – příprava analýzy

2D prvky

3D prvky

Zatížení: stejné – spojitě na horním okraji,

Podpory: stejné – pevné podpory na spodním okraji,

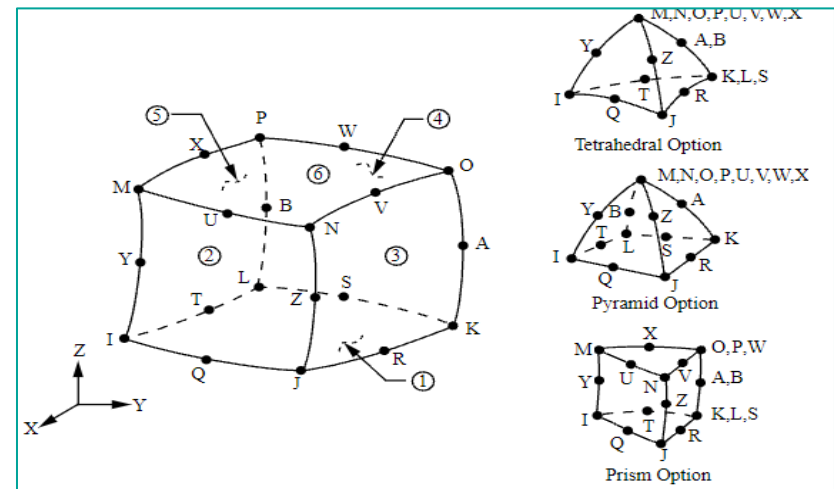
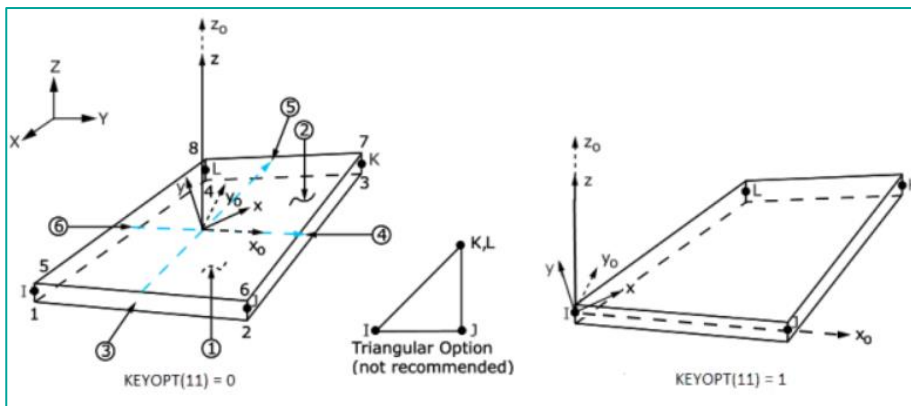
Výběr prvku se nastaví automaticky (jde změnit):

SHELL181

(4 uzly)

SOLID 186

(20 uzlů)

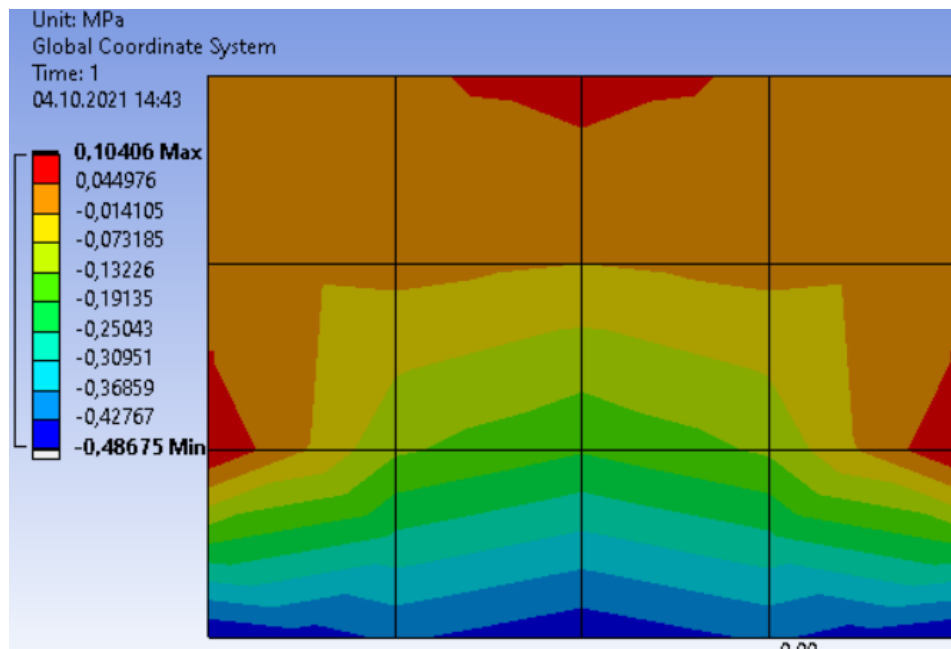
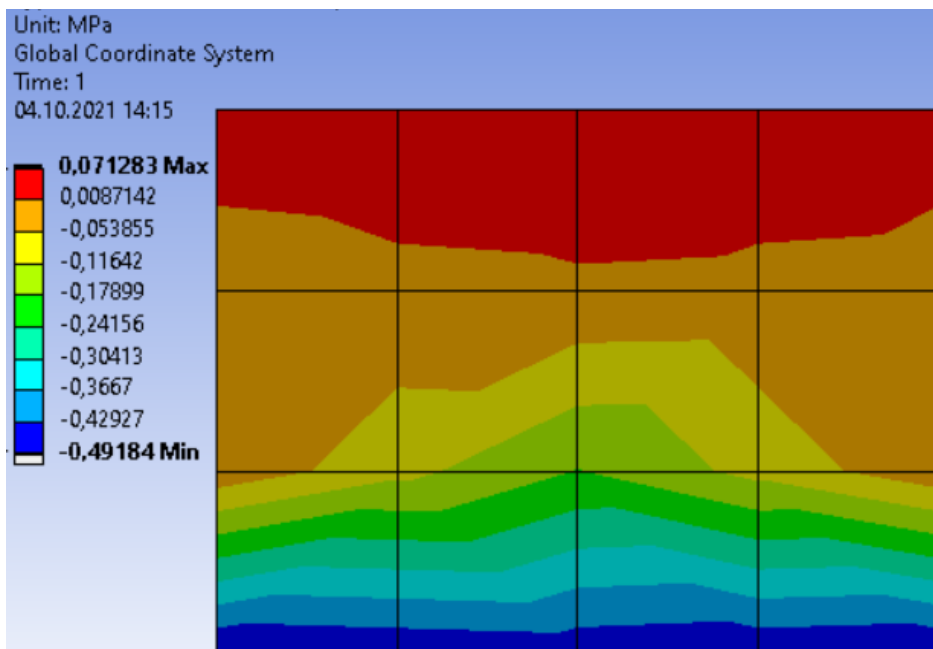

Ansyes – analýza stěny – výsledná napětí

Nastavení sítě na 1 m.

2D prvky

3D prvky

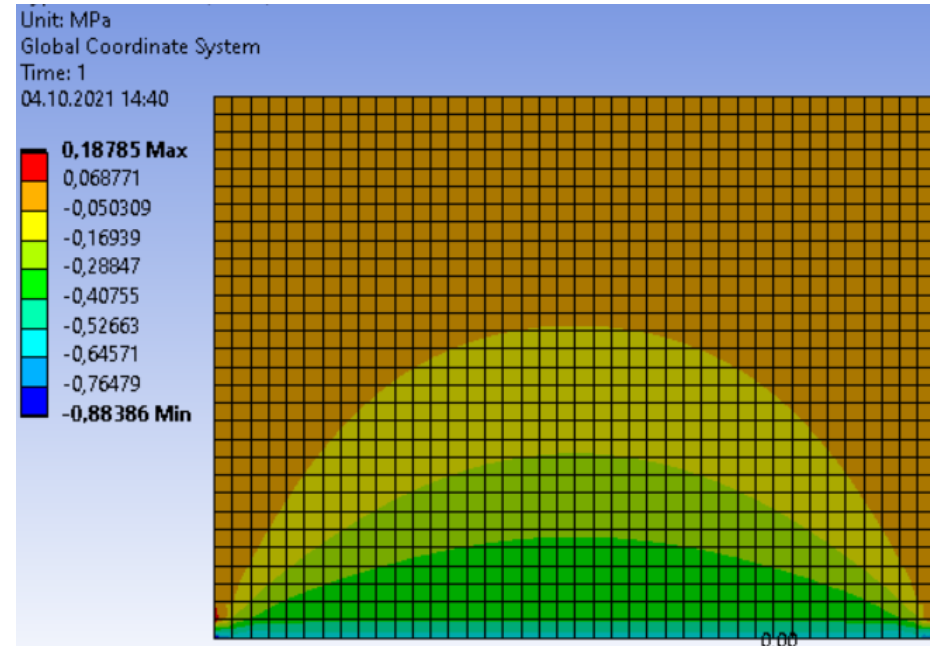
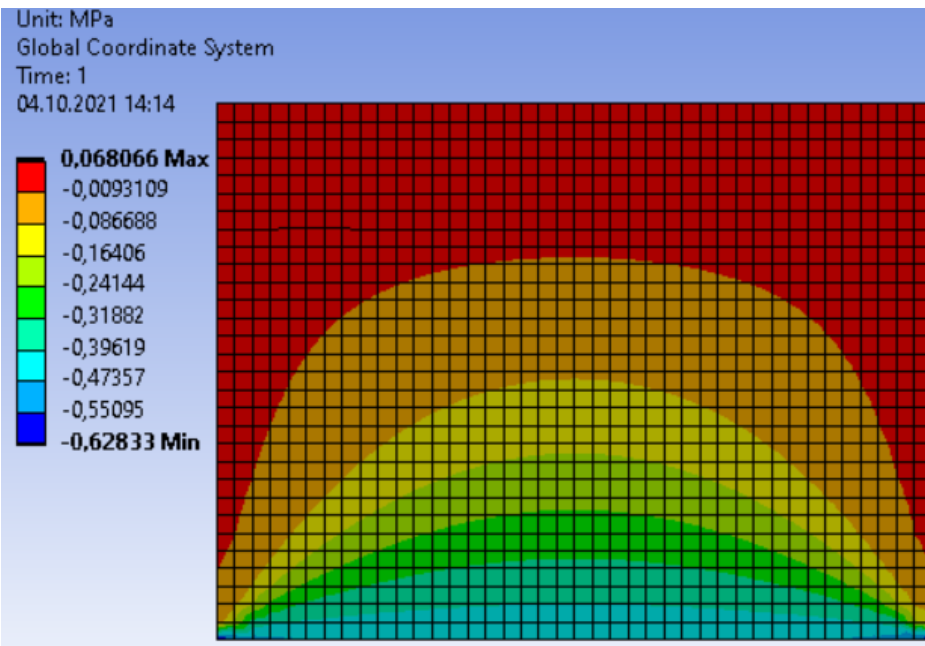

Ansyes – analýza stěny – výsledná napětí

Nastavení sítě na 10 cm.

2D prvky

3D prvky

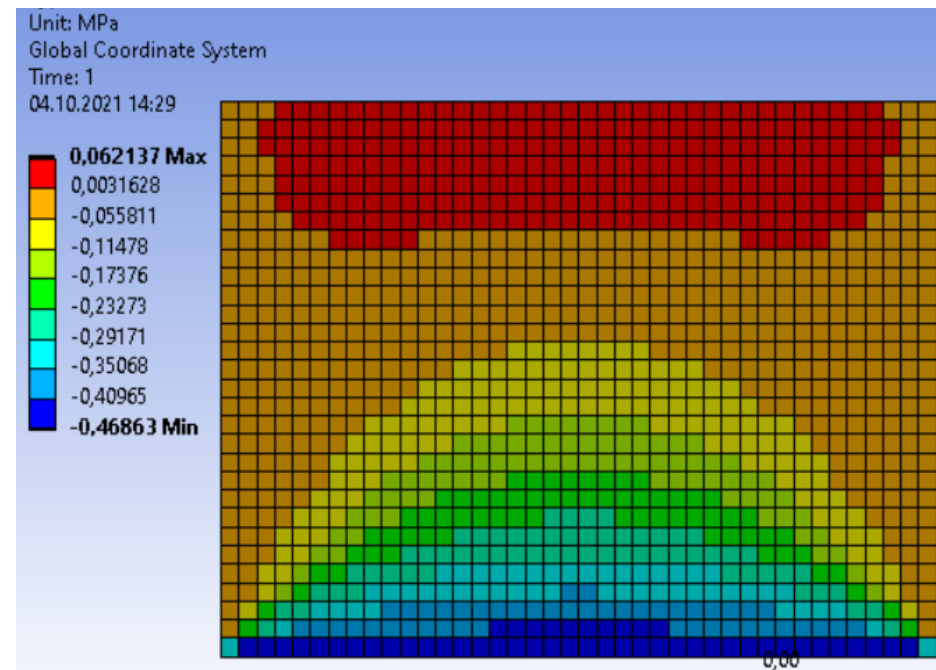
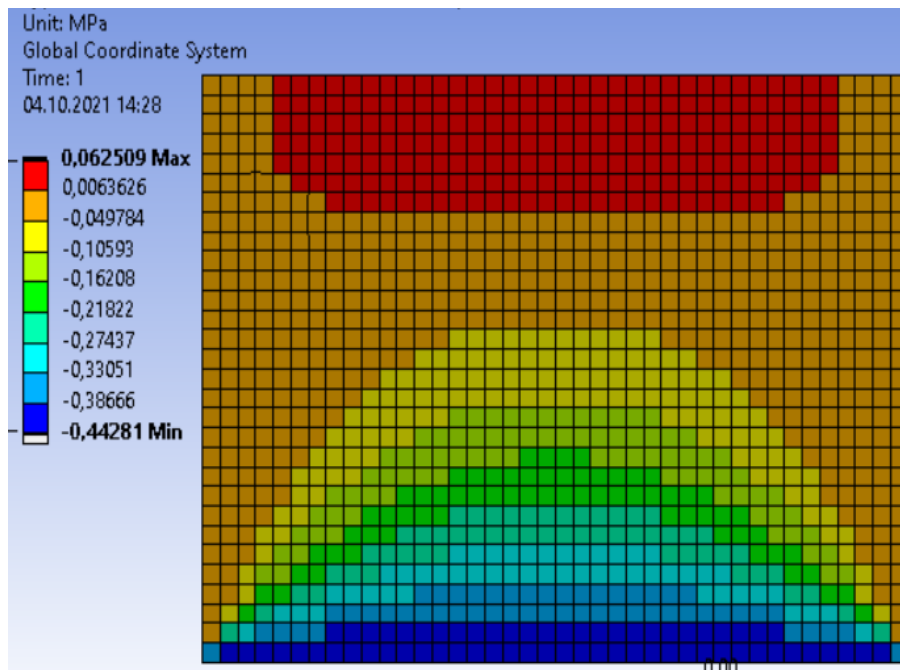

Ansys – analýza stěny – výsledná napětí

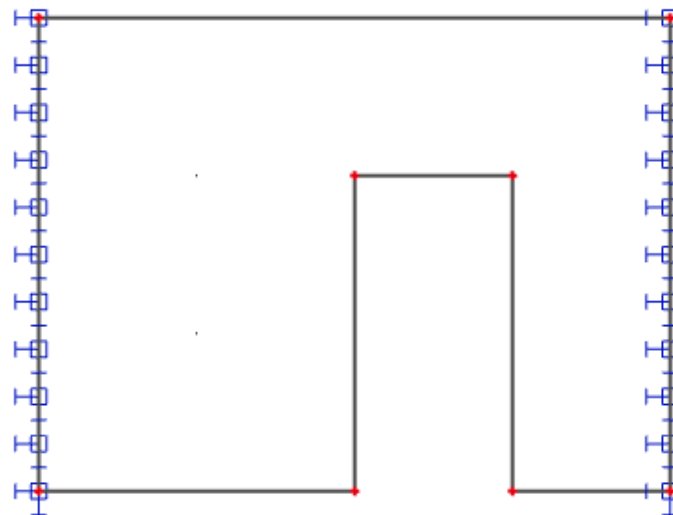
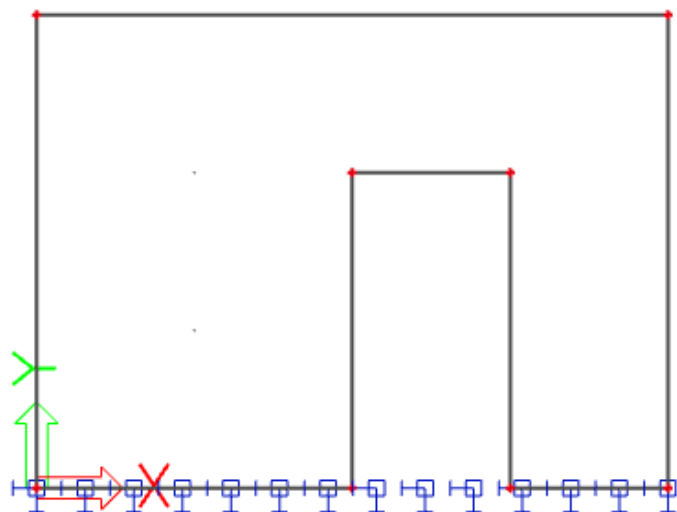
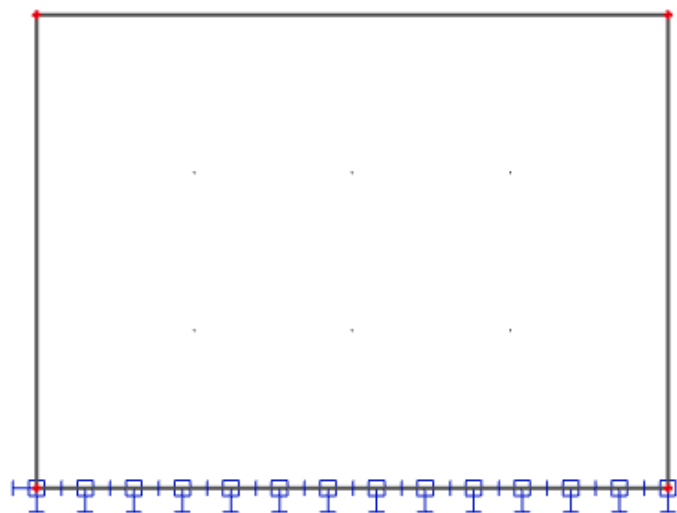
Nastavení na průměr na jednom elementu.

2D prvky

3D prvky

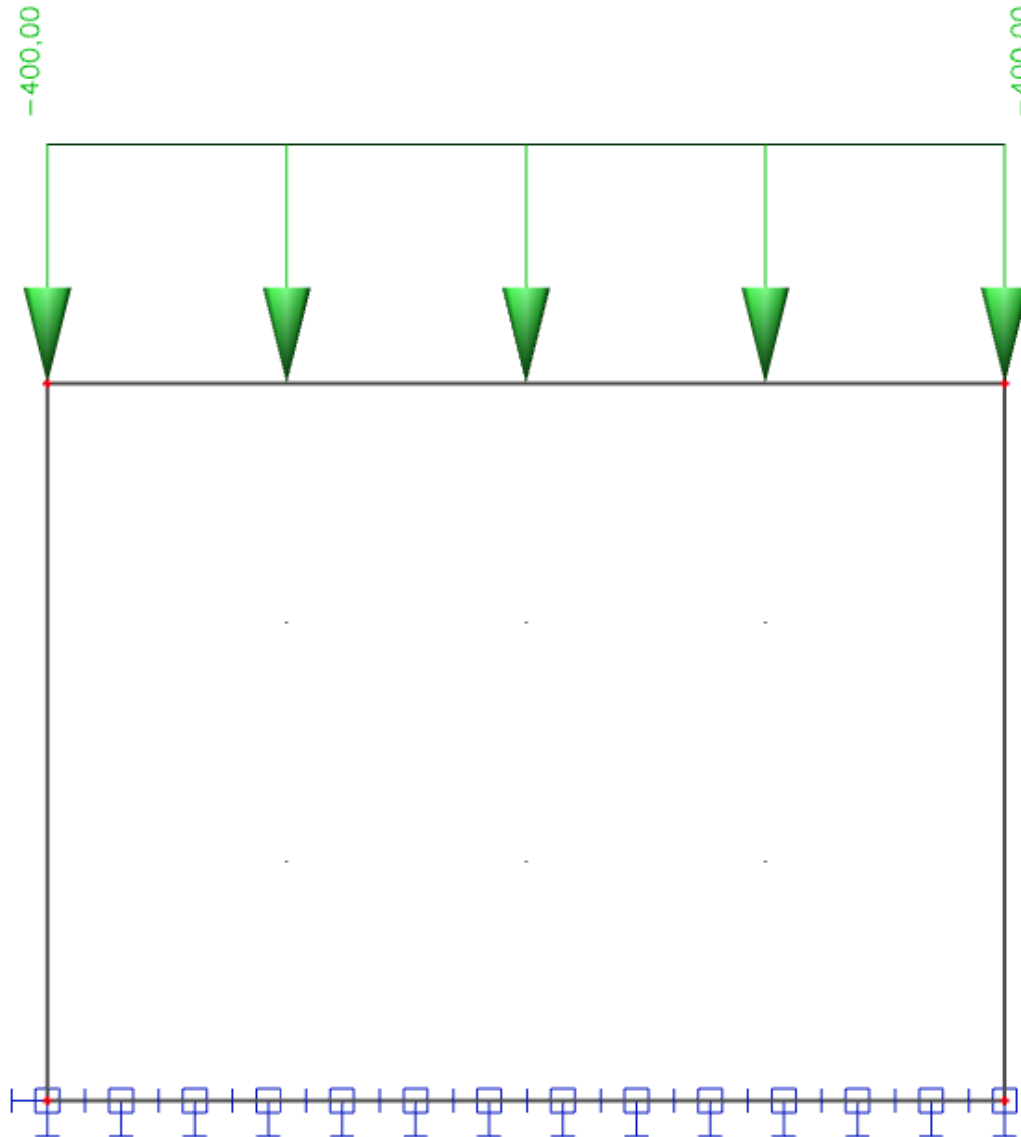

Betonové stěny – 4 x 3 m, bez a s otvorem

Betonové stěny

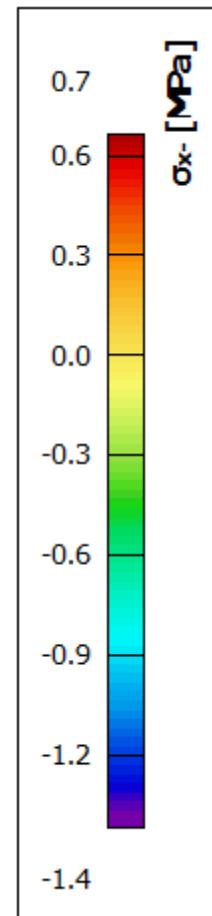
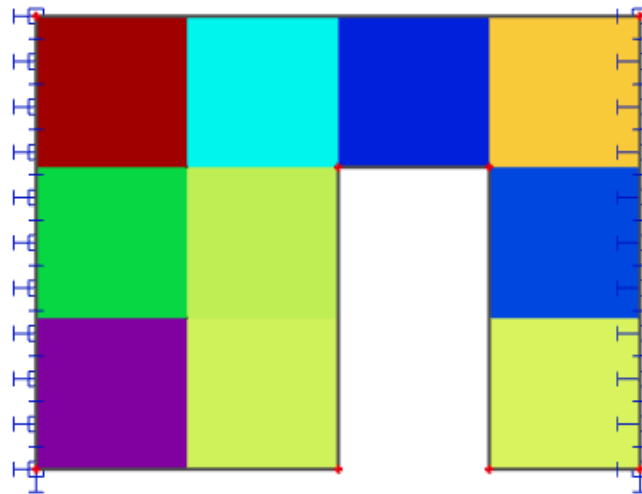
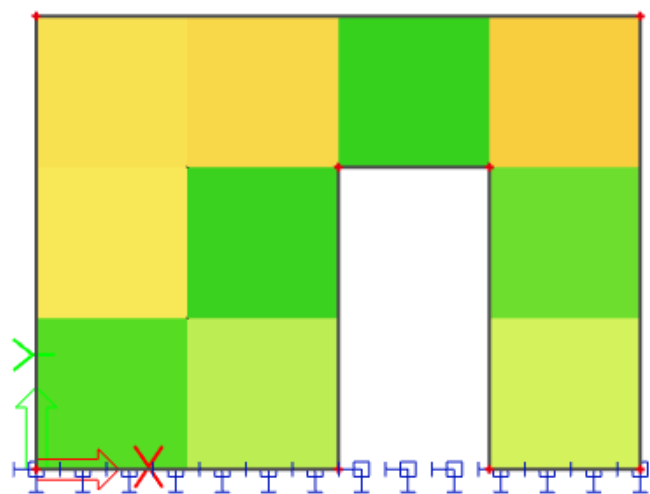
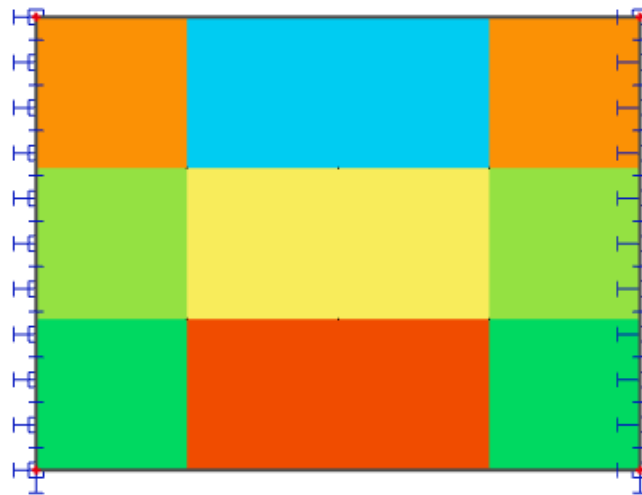
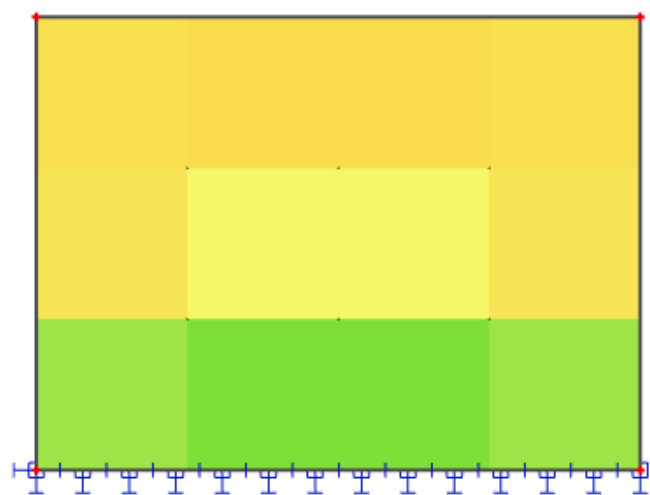
Zatížení odpovídá 1.NP v
8 patrovém panelovém
domě.

C 16/20 ($f_{ck} = 16$ MPa,
 $f_{cd} = 10,67$ MPa)

**Nutno zkontrolovat
návrhovou pevnost v
tlaku. Výztuž se řeší
samostatně na tah !!!**

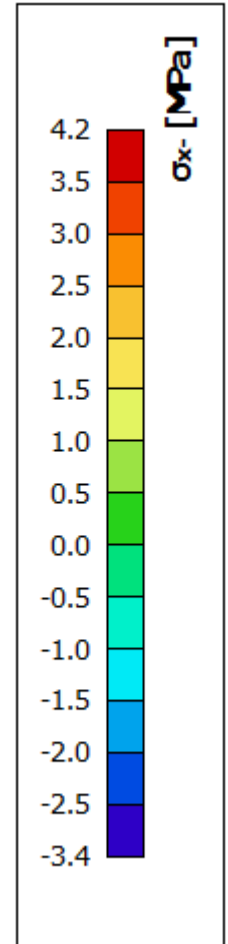
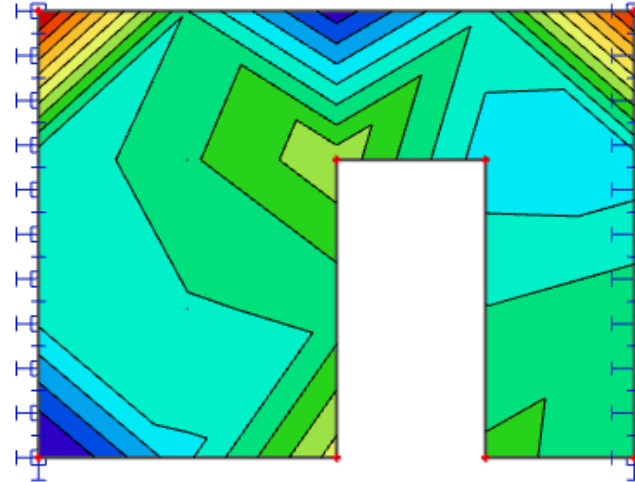
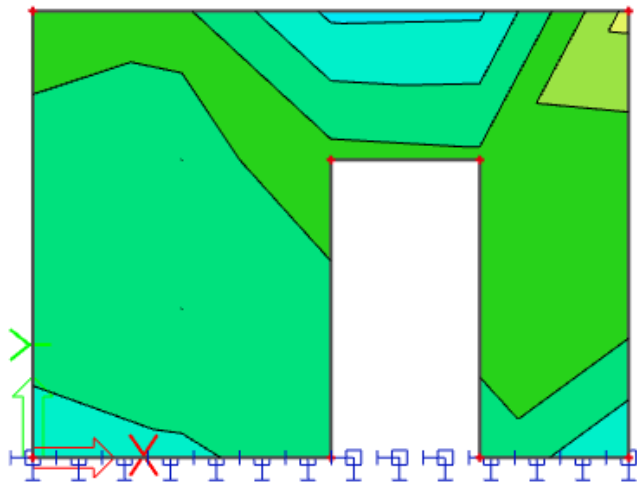
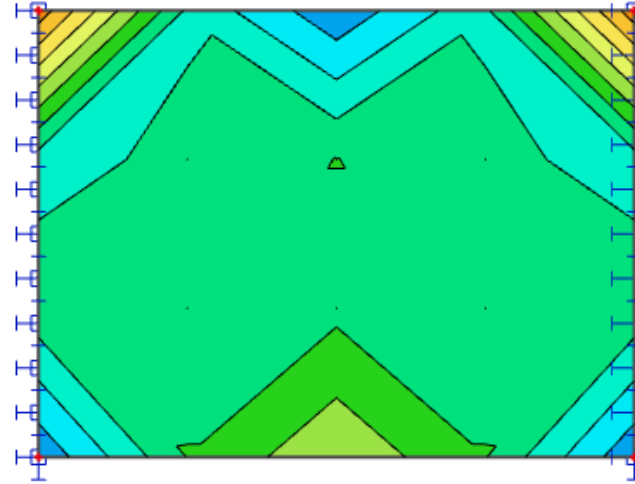
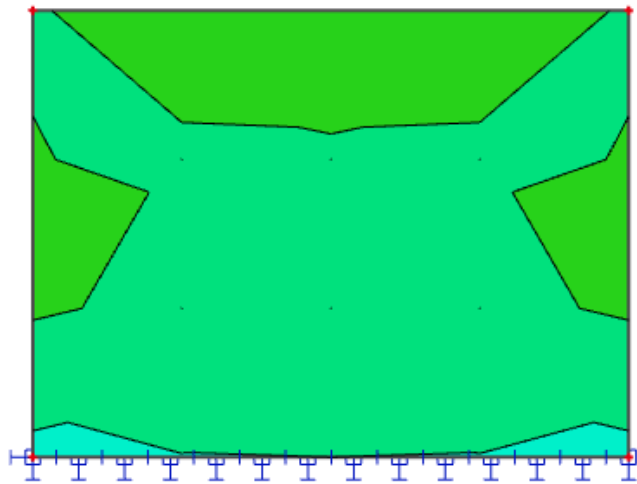
Betonové stěny – Scia – normálové napětí

Nastavení sítě na 1 m, hodnota v těžišti prvku

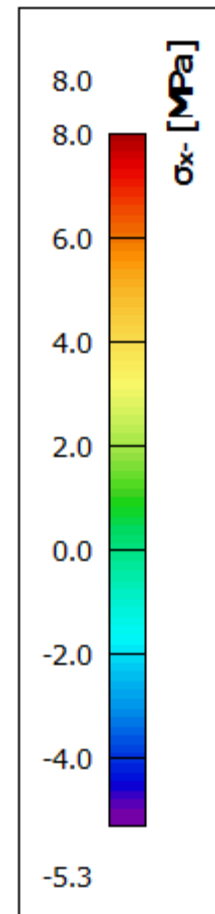
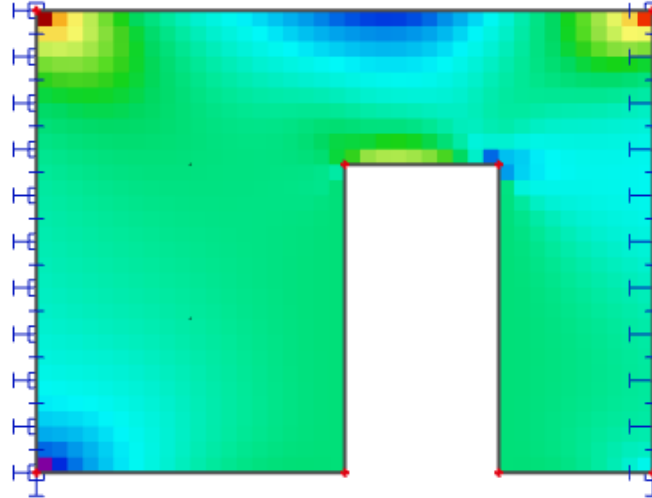
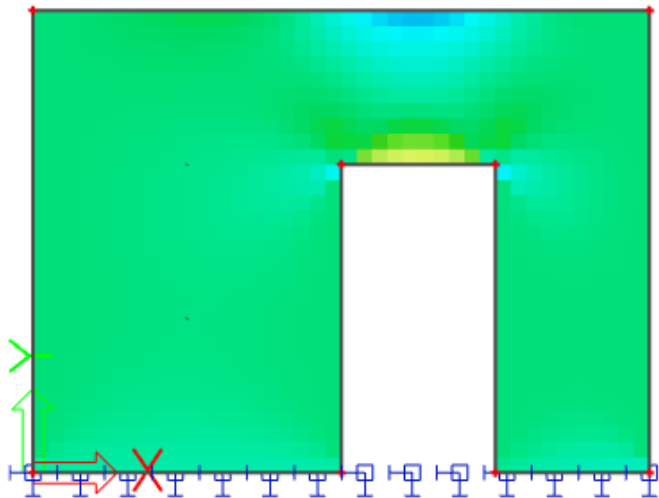
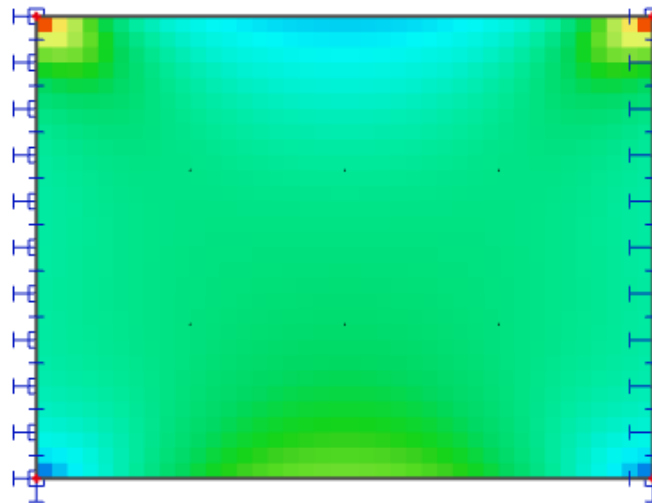
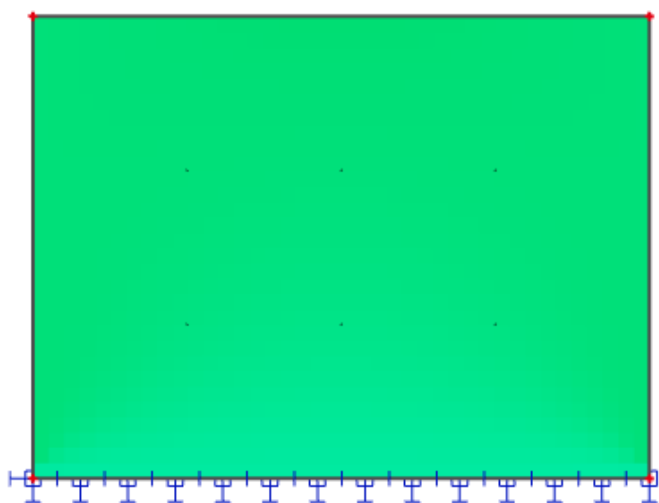
Betonové stěny – Scia – normálové napětí

Nastavení sítě na 1 m, průměrné hodnoty z uzlů

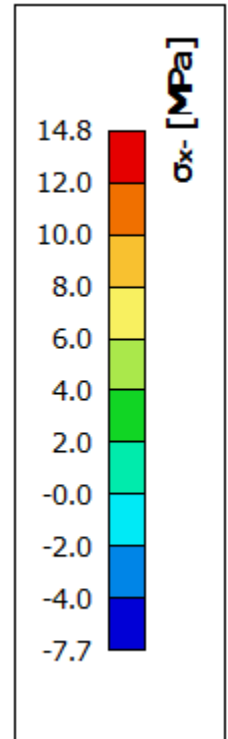
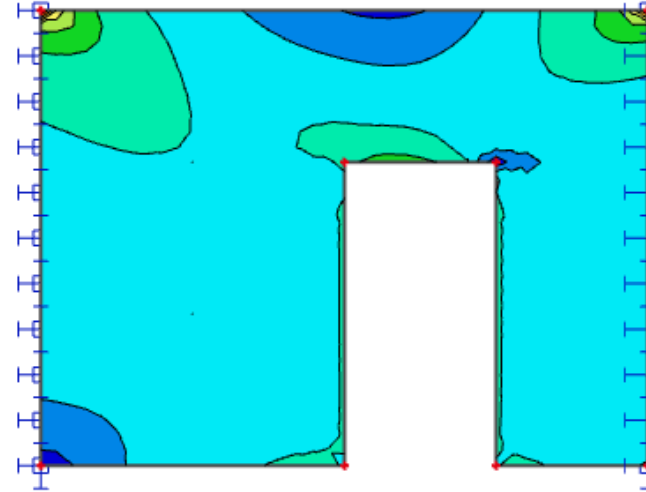
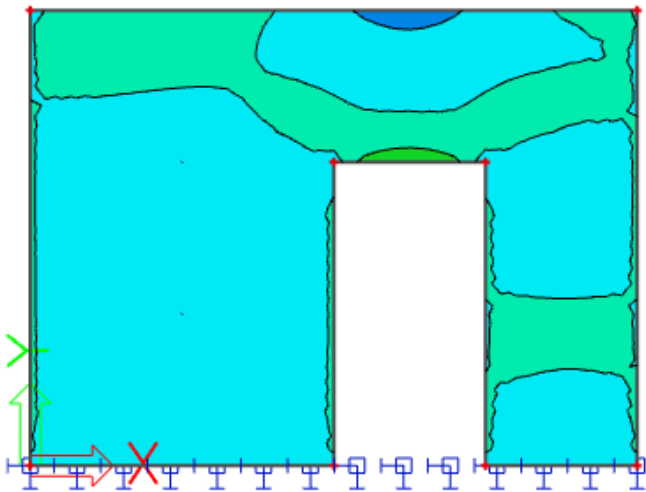
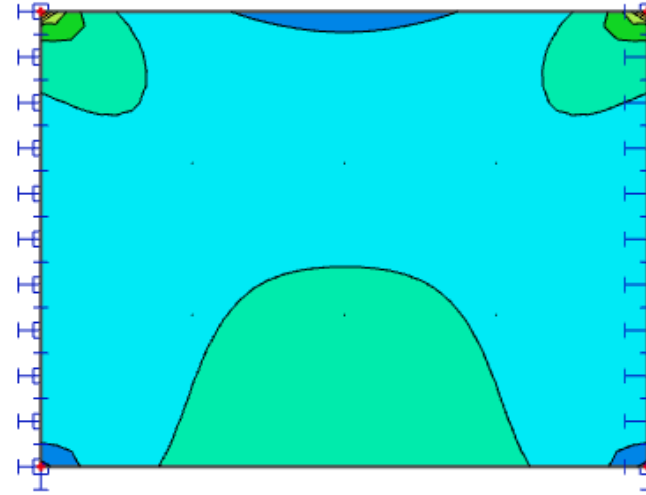
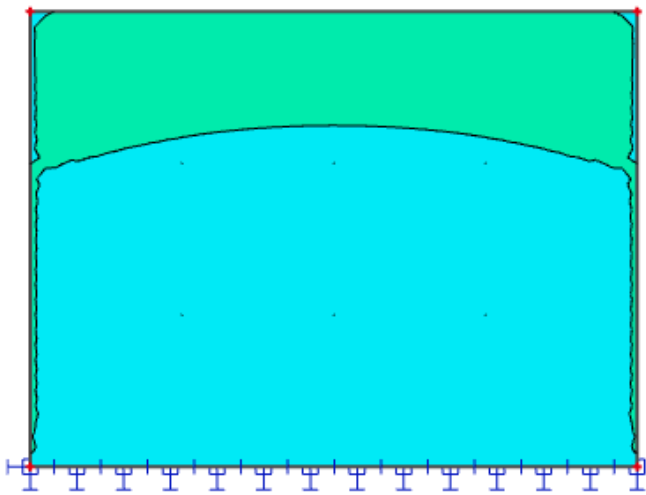
Betonové stěny – Scia – normálové napětí

Nastavení sítě na 10 cm, hodnoty v těžišti prvku

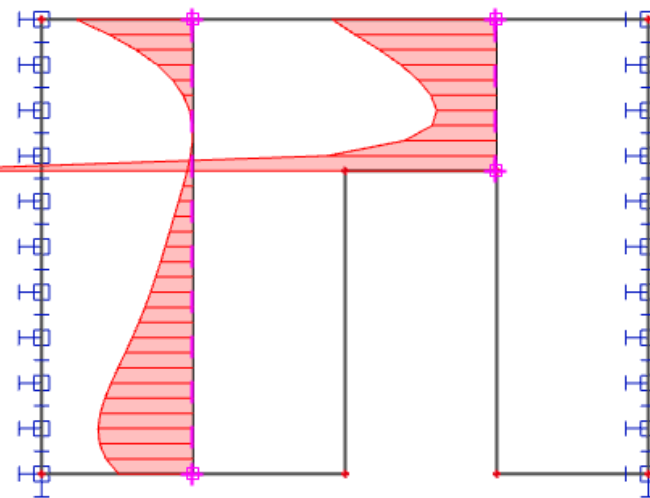
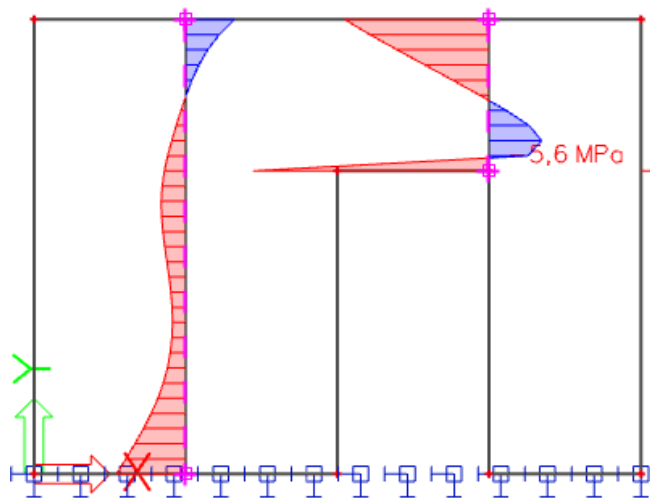
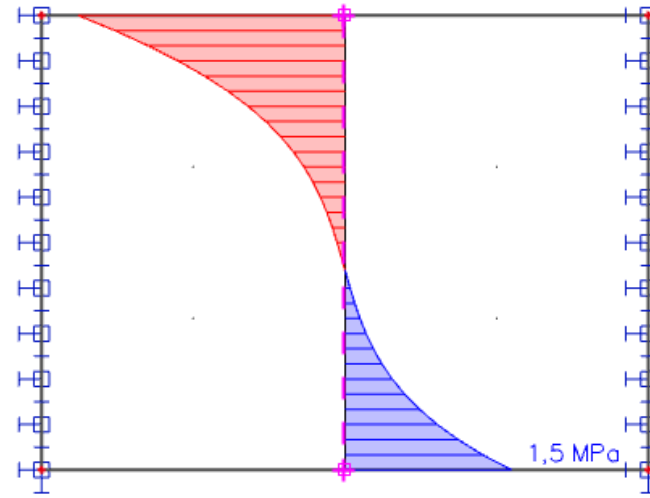
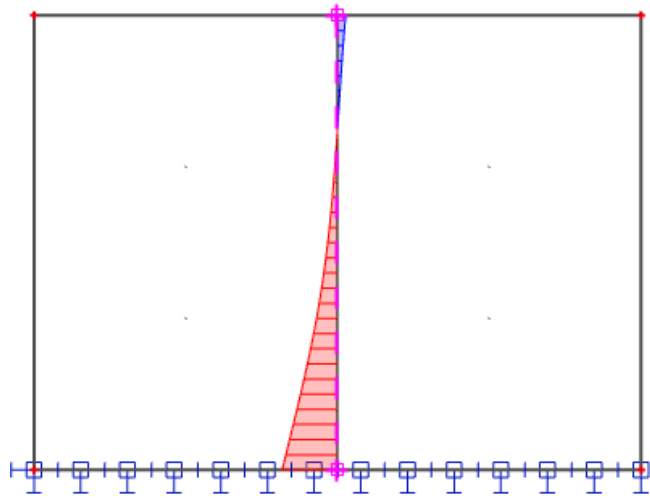
Betonové stěny – Scia – normálové napětí

Nastavení sítě na 10 cm, průměrné hodnoty z uzlů

Betonové stěny – Scia – normálové napětí

Nastavení sítě na 10 cm, průměrné hodnoty z uzlů, řezy

Betonové stěny – pár rad závěrem

- nelze aplikovat předpoklad základní statiky – nutno řešit nelineárně a podrobně,
- krom základní analýzy únosnosti betonu a výztuže je potřeba řešit trhliny, dotvarování a stabilitu,
- při hodnocení vnitřních sil a napětí si dávat pozor na extrémní hodnoty a nebezpečná místa.

Betonové stěny – pár rad závěrem

- při výpočtu metodou konečných prvků a při použití elastického materiálového modelu dochází k nárůstu napětí při zjemňování sítě – napětí diverguje.
- napětí v singulárním bodě nelze přímo použít pro dimenzování. V reálném materiálu se díky plasticitě napětí „otupí“ a redistribuuje se po okolí.

Co nás čeká příště?

Vedení tepla pomocí MKP.

Stacionární úloha.

Nestacionární úloha.

Difuzní úlohy v MKP

Teplotní úlohy prakticky.